

Gi gode faglige tilbakemeldinger

Tilbakemeldinger har stor betydning for elevenes og læringenes læring. Det er avgjørende å være bevisst på hva slags tilbakemeldinger dere gir, og tidspunktet for tilbakemeldingene.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.08.2024

For at en tilbakemelding skal bidra til å fremme læring, bør den gi en oversikt over

- hvor de er i sin læring
- hvor de skal
- hva de bør gjøre for å komme videre i læringen

Formålet med vurdering i fag er å fremme læring og bidra til lærelyst underveis i opplæringen, og også gi informasjon om kompetanse underveis og til slutt. [Les mer om underveisvurdering](#)

Elever og lærlinger har rett på tilbakemeldinger som inneholder informasjon om hva de mestrer i faget. De har også krav på å få veiledning om hvordan de kan arbeide videre for å videreutvikle kompetansen sin. Dette er omtalt i [opplæringsforskriften § 9-11](#) og i [privatskoleforskriften § 6-11](#).

Noen kjennetegn på en god faglig tilbakemelding er at den

- tar utgangspunkt i mål for oppgave og kriterier
- tar utgangspunkt i prestasjon, mestring og forståelse
- gir informasjon som kan utvikle arbeidet og læringsprosessen
- gir hjelp til spesifikke problem
- fører til refleksjon og innsats
- brukes og fører til utvikling

Kilde: Siv M. Gamlem

Gi tilbakemeldinger med faglig og relevant innhold

Tilbakemeldingene må gi informasjon om hva de mestrer og hva de bør gjøre for å bli bedre i faget, jf. læreplanen. Å få tilbakemelding om at noe er «bra» eller «flott» kan være motiverende og oppmuntrende, men dette i seg selv gir ikke informasjon om hva som er bra eller flott, eller hvordan elevene eller læringene kan utvikle seg videre i faget.

Tilbakemeldinger som peker framover, såkalte fremovermeldinger, vil ha størst effekt for læringen dersom det er en del av den daglige opplæringen og tilpasses den enkelte eleven eller lærlingen.

Gi også tilbakemeldinger på læringsprosessen

Tilbakemeldinger på måten elever eller lærlinger regulerer læringsprosessen sin på, kan ha stor læringsfremmende effekt. Dette kan for eksempel være tilbakemeldinger som utfordrer elever eller lærlinger på hvilken strategi de bruker når de står fast i arbeidet med en oppgave. Det kan også være tilbakemeldinger som handler om hvordan de søker etter informasjon og tar i bruk tilbakemeldinger for å finne ut av hvor de er i sin læringsprosess, hvor de skal og hva de må gjøre for å komme videre.

Disse tilbakemeldingene har overføringsverdi til andre oppgaver de skal løse. For at de skal kunne bruke tilbakemeldingene videre, krever det at de er involvert i egen læringsprosess. [Les mer om å involvere elever og lærlinger i arbeidet med vurdering.](#)

Når skal dere gi tilbakemeldinger?

Alle de tilbakemeldingene dere gir, muntlig eller skriftlig, er en del av vurderingsarbeidet. Det betyr ikke at alle skal ha tilbakemelding på alt til enhver tid. Eleven eller lærlingen har ikke alltid evne til å ta inn alt det dere kan gi tilbakemeldinger på. Læreren eller instruktøren må tilpasse innhold og mengde tilbakemeldinger til der de er i sin læringsprosess. De kan f.eks. gi opp i stedet for å øke innsatsen hvis tilbakemeldingen blir gitt på feil tidspunkt eller i en situasjon.

Innholdet i tilbakemeldingen må tilpasses tidspunktet den blir gitt på. For eksempel kan det være forskjell på tilbakemeldinger eleven eller lærlingen får på mindre arbeidsoppgaver f.eks. i en time, og det dere gir tilbakemelding på etter en lengre periode eller i halvårsvurderingen.

Elever og lærlinger lærer mer og blir mer motivert når de får muligheten til å bruke tilbakemeldinger til å forbedre arbeidet eller prestasjonen sin. Det er ikke noe krav om å vurdere etter en opplæringsperiode. Dere får like mye informasjon om faglig progresjon når dere vurderer før og underveis som en del av læringsaktivitetene. Vurdering som en integrert del av opplæringen kan også dempe opplevelsen av at det står mye på spill for den som blir vurdert.

Hvis dere mistenker at det er noe med vurderingspraksisen deres som påvirker motivasjonen i negativ retning, kan det være verdt å tenke over *når* dere vurderer. Er dere for mye «dommer» og for lite «trener» i vurderingsarbeidet?

Godt læringsmiljø er en forutsetning

Læringsmiljø og tilbakemeldingspraksis står i et gjensidig forhold til hverandre. I et godt læringsmiljø er det rom for å prøve og feile, og læringsmiljøet preges av tillit og gode relasjoner. Det innebærer for eksempel at dere prøver å forstå hvordan de har tenkt når hen har løst en oppgave, og tar hensyn til dette i tilbakemeldingen som blir gitt. Lærerne eller instruktørene sine forventninger til elevenes eller lærlingenes mestring kan også påvirke innsats og motivasjon og er viktig for om tilbakemeldingene fremmer læring.

Hva slags tilbakemeldinger som blir gitt, er med på å påvirke læringsmiljøet. Mye bruk av belønning som stjerner, smilefjes, karakterer og rangering, kan føre til at fokuset på resultater og karakterer overskygger fokuset på elevenes læringsbehov. En slik læringskultur har av forskere blitt kalt for kultur for belønning, og står i motsetning til det de kaller kultur for måloppnåelse. Der det er kultur for måloppnåelse, er elevene og lærlingenes læringsbehov viktigere enn fokuset på resultater.

[Les om rom for å prøve og feile](#)

[Les om skolemiljø](#)

Refleksjonsspørsmål

- Hvordan gir vi tilbakemeldinger med et faglig relevant innhold koblet til læreplanen i faget?
- Hvordan gir vi tilbakemeldinger som tar utgangspunkt i avtalte mål og kriterier?
- Hvordan gir vi tilbakemeldinger som forteller om kvaliteten på arbeidet deres og hva de mestrer i faget?
- I hvilken grad sjekker vi at tilbakemeldingene bidrar til læring?
- Hvordan kan vi legge til rette for at elevene og lærlingene gir oss tilbakemelding som kan påvirke vurderingspraksisen vår?
- I hvilken grad diskuterer vi hvordan vurderingspraksisen vår bidrar til læring?
- Hvordan gir vi hverandre tilbakemeldinger som kollegaer? Og hvordan påvirker dette tilbakemeldingskulturen hos oss?

